

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ГОВОРІННІ

План

1. Особливості говоріння як виду МД.
Висновки для методики.
2. Співвідношення підготовленого та непідготовленого мовлення в навчанні говоріння.
3. Мовленнєва ситуація. Основні види мовленнєвих ситуацій при навчанні ІМ.
4. Навчання монологічного мовлення.
5. Навчання діалогічного мовлення.

Яким видом мовленнєвої діяльності є говоріння?

1. рецептивним усним
2. продуктивним писемним
3. продуктивним усним
4. рецептивно-продуктивним

Які мовні компетенції складають основу говоріння?

1. граматична та фонетична
2. граматична, лексична, орфографічна та фонетична
3. граматична, лексична та фонетична
4. лексична та фонетична
5. лексична, граматична та орфографічна

Загальна система вправ

Система вправ
для навчання
аудіювання

Система вправ
для навчання
говоріння

Система вправ
для навчання
читання

Система вправ
для навчання
письма

підсистема вправ
для формування
фонетичних навичок

підсистема вправ
для формування
фонетичних навичок

підсистема вправ
для формування
орфографічних навичок

підсистема вправ
для формування
орфографічних нав.

підсистема вправ
для формування
лексичних навичок

підсистема вправ
для формування
лексичних навичок

підсистема вправ
для формування
лексичних навичок

підсистема вправ
для формування
лексичних навичок

підсистема вправ
для формування
граматичних навичок

підсистема вправ
для формування
граматичних навичок

підсистема вправ
для формування
граматичних навичок

підсистема вправ
для формування
граматичних нав.

підсистема вправ
для розвитку
умінь аудіювання

підсистема вправ
для розвитку
умінь говоріння

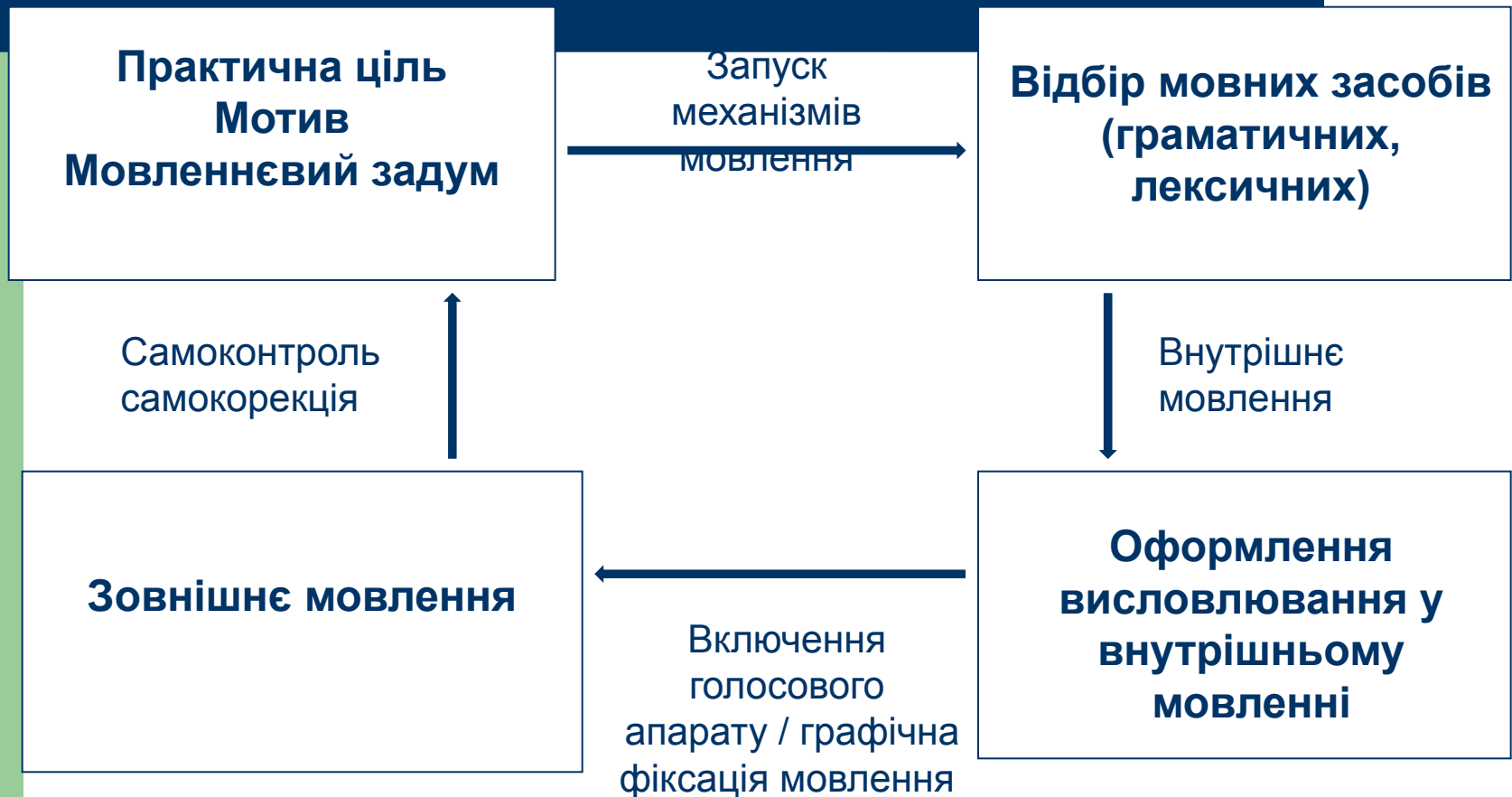
підсистема вправ
для розвитку
умінь читання

підсистема вправ
для розвитку
умінь письма

Що є кінцевою метою навчання говоріння у школі?

1. передача змісту прослуханого або прочитаного тексту;
2. з'єднання окремих мовленнєвих зразків у логічній послідовності;
3. зв'язне ситуативно-обумовлене висловлювання;
4. підготовка та виступ з доповіддю.

СХЕМА ПОРОДЖЕННЯ МОВЛЕННЄВОГО ВИСЛОВЛЮВАННЯ

Особливості говоріння як виду МД

- У такий же спосіб відбувається перехід у мовленнєве висловлювання усіх наступних частин смислової програми.
- При цьому в **оперативній пам'яті** кожного разу утримуються:
- **частини мовленнєвого відрізка**, який вже вимовлений – на рівні одиниць смислу;
- **частина мовленнєвої програми**, яка ще має бути оформлена мовними знаками – (на рівні смислу);
- **фразовий стереотип**, обраний для даного речення як його внутрішня сполучальна схема (на рівні інтонаційного контуру);
- **слова**, відібрані для даного речення (на рівні внутрішніх слухо-мовномоторних образів).

Висновки

1. Навчати говоріння потрібно так, щоб усвідомленою ціллю мовленнєвих висловлювань учнів було вирішення тих чи інших **практичних задач**, що виникають у ситуаціях, схожих із ситуаціями реального мовного спілкування. Отже, у всіх ланках навчального процесу говоріння учнів повинно бути **ситуативно і комунікативно спрямованим**.

Висновки

- Для формування операцій автоматизованого відбору мовних засобів необхідно перш за все закласти в пам'ять учнів необхідну кількість ЛО, а також запас граматичних засобів. Тобто необхідно **сформувати систему лексико-граматичних навичок ІМ**, що вивчається.

Висновки

- У породженні висловлювань важливу роль відіграє **оперативна пам'ять**. Отже, її необхідно тренувати на всіх етапах навчання і на всіх стадіях формування мовленнєвих операцій, навичок та вмінь.

Для розвантаження оперативної пам'яті використовуються опори:

- Вербальні:
  - повні
  - неповні
- Невербальні
- Комбіновані

Повна вербальна опора

tiger

bear

tortoise

cat

lion

can

can't

run

climb tree

jump

swim

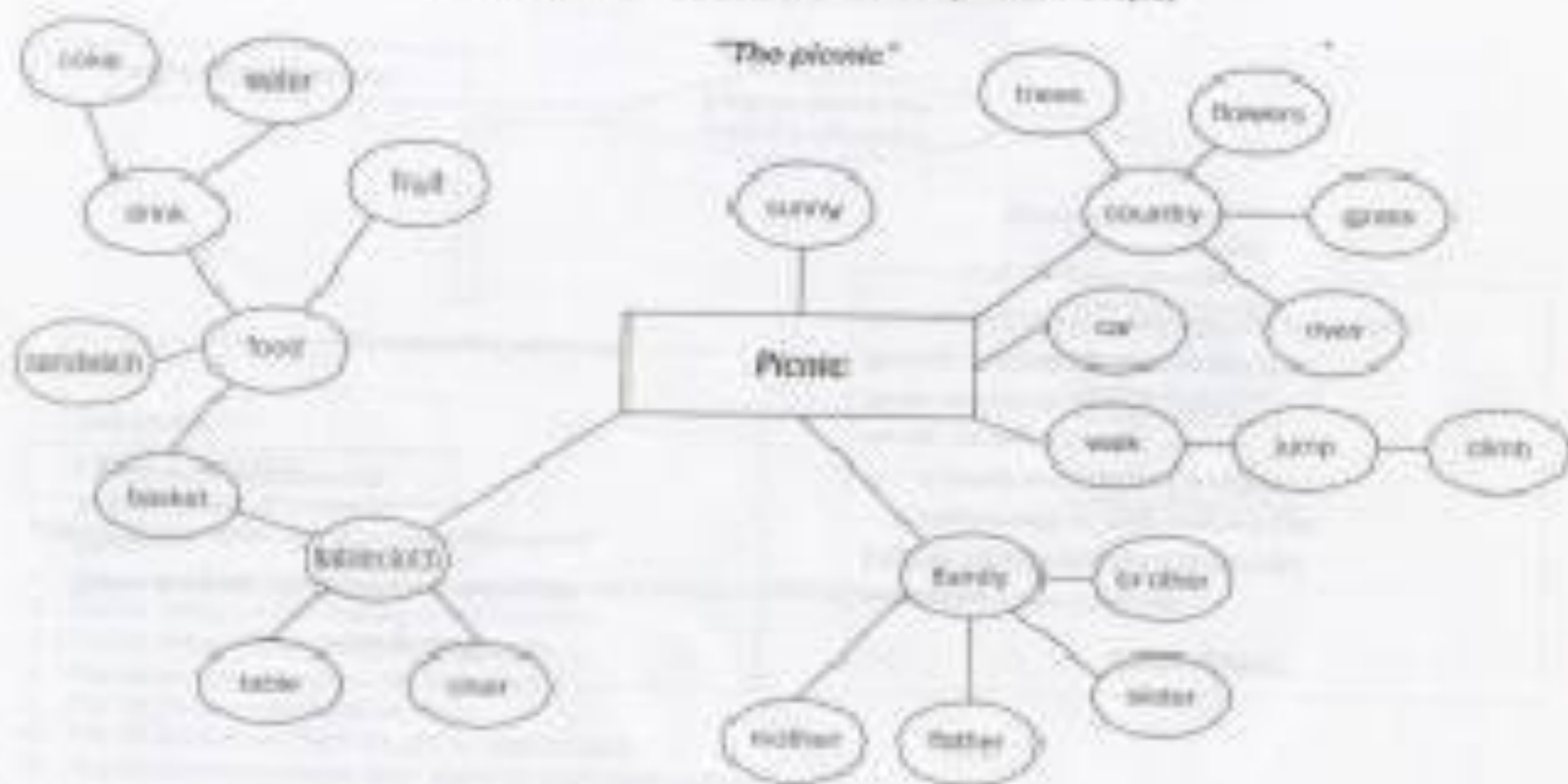
walk

A

+ зображальна
опора

1.4. Семантична карта (лична вербална оцена)

Невербальна (зображальна) опора

2. Make up a story using the pictures.

Вербально-зображальна (комбінована) опора

2. Вербально-зображальні опори

2.1. Схематичний план центру Лондона

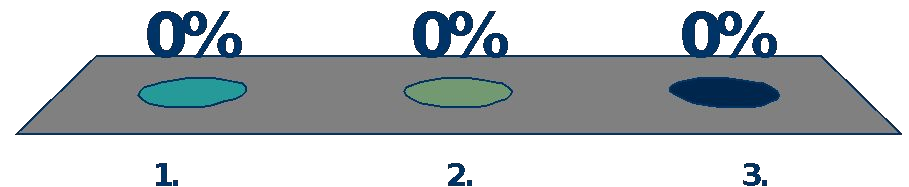

Висновки

- Оскільки в процесі мовлення постійно здійснюються **операції зворотного зв'язку**, завдяки якого висловлювання приводиться у відповідність із мовленнєвим задумом, при навчанні говоріння необхідно ці операції формувати. Для цього потрібно використовувати різні **опори, ключі для самоконтролю, контроль і корекцію** з боку вчителя та кращих учнів.

Під час говоріння відбувається така операція

1. Розпізнавання мовних одиниць
2. Співвіднесення мовних одиниць із значенням
3. Оформлення висловлювання у внутрішньому, зовнішньому мовленні

Підготовлене і непідготовлене мовлення

Підготовлене мовлення

у реальному спілкуванні:

- лекція, виступ, доповідь, інформаційне повідомлення тощо.

у навчальному спілкуванні:

- Відтворення готового тексту (монологічного або діалогічного);
- Підготовка власного висловлювання (монологічного або діалогічного).

Підготовлене мовлення:

Планування і реалізація мовлення розірвані у часі.

Планування включає:

- підготовку змісту висловлювання;
- вибір засобів вираження змісту.

Мета використання підготовленого мовлення у навчальному процесі:

- Вдосконалення навичок (фонетичних, лексичних граматичних).
- Розвиток умінь усного мовлення.

Непідготовлене мовлення:

Повсякденне спілкування у різних сферах на різні теми

Планування і реалізація мовлення відбуваються одночасно.

Мета використання у навчальному процесі:
навчання власне говоріння + вдосконалення мовних навичок (забезпечення їх стійкості і гнучкості)

- перехід до непідготовленого мовлення слід здійснювати не на якомусь певному етапі навчання, скажімо в 7 чи 8 класах, а **на всіх його етапах**
- На одному й тому ж уроці учні спочатку говорять те, що вони підготували вдома, а потім учитель пропонує їм **ситуацію для експромтного говоріння**, обираючи для цього оптимальний режим: учні висловлюються по одному, говорять в окремих парах чи в парах синхронно, працюють в малих групах чи обговорюють що-небудь в загально груповій бесіді.

Пріоритети в оцінюванні

- Підготовлене мовлення – мовна коректність + повнота/адекватність змісту
- Непідготовлене мовлення – повнота/адекватність змісту, відповідність ситуації, дотримання характеристик ДМ / ММ + мовна коректність.

Мовленнєва ситуація

- Ситуація – це сукупність зовнішніх обставин
- **Мовленнєва ситуація** - це збіг обставин, який спонукає до мовлення. Вона завжди містить у собі **стимул** до мовлення.
- Самі зовнішні обставини можуть не бути наявними у момент мовлення, проте вони є у свідомості комунікантів.

Основні види мовленнєвих ситуацій

- природні
- штучні (навчальні, НМС)

- У природних ситуаціях стимул до мовлення створюється реальними обставинами, а в НМС він подається учителем словесно.
- Е.г. Учитель пропонує ситуацію (You are a guest of our class) і відразу подає мовленнєвий стимул (Ask questions about our school. Then say how you like it.).

Чинники комунікативно-мовленнєвої ситуації

Обставини
дійсності

Стосунки між
комунікантами

Мовленнєві
наміри

Реалізація акту
спілкування

Приклад:

Ви приїхали на стажування до Великої Британії. Вам необхідно знайти місце для проживання. Ви знайшли оголошення в газеті і вирішили зателефонувати.

Текст оголошення:

Назвіть себе.

Розпитайте про умови проживання.

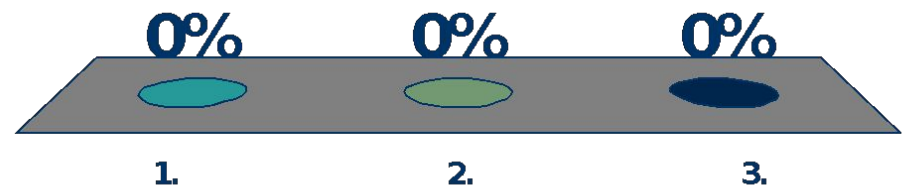
Поцікавтеся розміром платні.

З'ясуйте, на який термін здається кімната.

Домовтеся про зустріч.

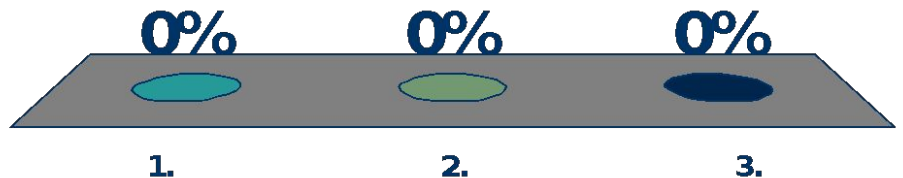
Перехід від підготовленого до непідготовленого мовлення слід здійснювати

- 😊 1. На кожному уроці
2. В старших класах
3. У початковій школі

Якого компонента не вистачає: Ви з товаришем прийшли до ресторану. Складіть діалог.

1. Комуніканти і їх стосунки
2. Обставини дійсності
3. Мовленнєві наміри

Говоріння

```
graph TD; A[Говоріння] --> B[Діалогічне мовлення]; A --> C[Монологічне мовлення];
```

Діалогічне
мовлення

Монологічне
мовлення

Навчання монологічного мовлення

- **Монолог** – це розгорнуте мовлення однієї особи. В реальному мовному спілкуванні монолог в чистому вигляді – це доповідь, лекція, виступ
- Те монологічне мовлення, якого ми повинні навчити в школі, – це елемент діалогу або групової бесіди (**діалогічний монолог**). Йї притаманні як лінгво-психологічні особливості монологічного мовлення, так і деякі особливості діалогічного мовлення
- Одиниця монологічного мовлення – **понадфразова єдність**

Лінгвістичні особливості ММ та ДМ

ММ

- структурна завершеність фраз
- ♦ відносна повнота висловлювання
- ♦ розгорнутість
- ♦ використання фраз з різноманітними структурами
  - ♦ зв'язність
- ♦ складний синтаксис
- ♦ більша нормативність мовлення

ДМ

еліптичність
кліше (25%)
фразеологізми
використання слів-
заповнювачів пауз
розмовна мова:
короткі фрази
повтори
обриви

Психологічні особливості ММ

ММ

**контекстно-ситуативний
характер**

- ♦ **зверненість до співрозмовника**
- ♦ **непідготовлене мовлення**
- ♦ **менш тривале**
- ♦ **можливі паузи, повтори**

ДМ

**зміна ролей
мотивованість
зверненість
ситуативність
спонтанність
емоційність та
експресивність
використання
невербальних засобів
спілкування
швидкий темп**

Уміння в ММ (приклади)

- **Загальні:**

- комбінувати мовленнєві зразки відповідно до комунікативних намірів і на основі логічної схеми
- зв'язно висловлюватися, використовуючи опори

 висловлювати власну думку і ставлення до предмету розмови

 описувати...

 переказувати

Уміння ММ

- **Спеціальні:**

- уміння поєднувати декілька мовленнєвих зразків...
- уміння достатньо повно висловлюватися відповідно до запропонованої ситуації...
- уміння правильно оформити своє висловлювання мовними засобами...
- уміння оптимально використовувати мовний матеріал конкретної теми...
- уміння оптимально використовувати раніше вивчений...

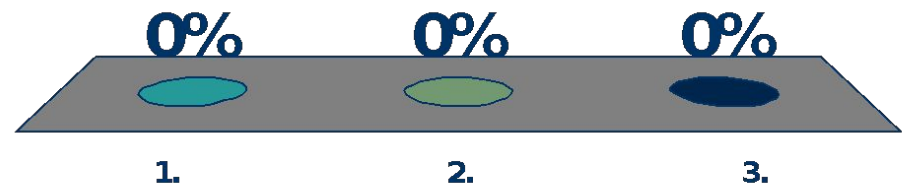
Типи монологічних висловлювань за характером логіко-синтаксичних зв'язків

- **ОПИС**
- **розповідь** (then, so, after that, presently, before long, to make the long story short, in the end, that's how, that's what, to crown it all і т. ін.)
- **роздум** (but, also, besides, then again, as you see, on the one hand, on the other hand, for one thing, for another thing, firstly, secondly, thirdly, moreover, after all, for all that, to sum it up і т. ін.)

До труднощів монологічного мовлення належить

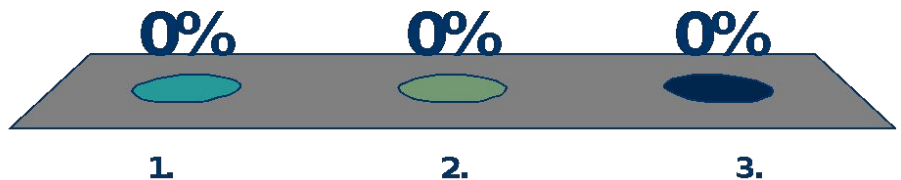

1. Логічне зв'язування окремих мовленнєвих зразків
2. Швидкість реакції на репліку співрозмовника
3. Плинність, відсутність пауз та повторів

Лінгвістичною особливістю монологічного мовлення є

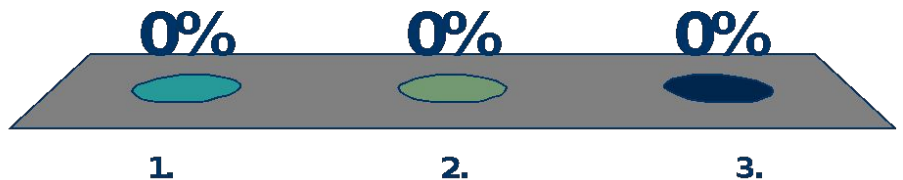
1. Наявність еліптичних конструкцій
2. Повноскладність та розгорнутість реплік
3. Зверненість до співрозмовника

Вихідною одиницею монологічного мовлення є

1. Фраза
2. Понадфразова єдність
3. Текст

Етапи навчання побудови монологу

- співвідносяться із певними етапами роботи над кожним навчальним циклом – передтекстовим (підготовчим), текстовим та післятекстовим (мовленнєвим).

Етапи оволодіння монологічним мовленням:

- підготовчий етап (формування фонетичних, лексичних та граматичних навичок)
- навчання об'єднувати зразки мовлення у понадфразову єдність (ПФЄ)
- навчання побудови розгорнутого тексту

Підготовчі вправи

- 1) навчити учнів **об'єднувати** 3М рівня фрази в одну **понадфразову єдність**.
- Наприклад, за темою „Погода” прийом “snowball”: кожен учень вимовляє одну фразу. Будь-які фрази вважаються правильними, якщо вони відповідають темі і правильно оформлені у мовному відношенні. Вже на цьому етапі враховується **самостійність** висловлювання: вчитель лише називає тему, визначає загальний напрям думки, а вибір конкретного змісту залишається вільним.

Підготовчі вправи

- 2) Навчити учнів самостійно будувати висловлювання **понадфразового рівня з опорою на монолог-зразок учителя і структурно-логічну схему, або з опорою на малюнок.**
- Навчання монологічного мовлення на цьому етапі здійснюється за допомогою різних **опор**: зображальних, вербальних, комбінованих. Вже в процесі оволодіння тематичною лексикою і граматичними структурами учнів слід навчати побудови висловлювань, які складаються із декількох речень. Спочатку вчитель подає учням **монолог-зразок**. Потім він звертає увагу учнів на те, як він побудував свою розповідь, в якій логічній послідовності (приклад).

Структурно-логічна схема

- This is my ... .
- His name is ... . He is ... years old.
- He is a ... . He is tall (not tall, short).
- He has a ... face, ... eyes, ... hair.
- We are very good friends.
- З опорою на цю схему учні можуть розповідати про своїх друзів, членів своєї сім'ї. Бажано, щоб вони при цьому показували фотокартку того, про кого вони говорять. Для ущільнення мовленнєвої діяльності учнів таку роботу можна проводити в парах, де один учень розповідає, а другий слухає. Учитель підказує тим, хто слухає, що прослухавши розповідь співрозмовника, потрібно сказати: "Oh, I'm glad to learn about your friend (father, mother і т.і.). I see he/she is very good." Після говоріння в парах учитель може запропонувати двом-трьом учням розповісти класові про особу, про яку вони почули від свого співрозмовника, немовби представляючи цю особу класу.

Підготовчі вправи

- 2) висловлювання з **опорою на малюнок** вимагає від учителя творчого підходу. Таке завдання як **“Describe the picture”** **не сприяє** навчанню монологічного мовлення з усіма притаманними йому особливостями. По-перше, при такій інструкції не враховується природна риса мовлення – її **зверненість** до співрозмовника. Учень сприймає це лише як завдання, за яке він отримає оцінку. Адже в реальному мовленні ми не описуємо один одному малюнок, якщо він у нас перед очима. Крім того, опис малюнку як правило зводиться в учнів до побудови однотипних речень: I see a classroom. I see a table і т.д. В таких висловлюваннях відсутня суттєва риса монологічного мовлення – **різноструктурність** речення, з яких воно складається.

Робота з картиною

- Говоріння по картині повинно бути **ситуативно обумовленим**. Учитель кожного разу “прив’язує” картину до певної ситуації. Так, приступаючи до роботи над картиною “В літньому таборі”, учитель може сказати:
- *This is a picture from your album. It was taken when you were in the summer camp. Tell us about your rest there, about your friends, about the interesting things you did there.*
- У такій ситуації картина стає стимулом для розмови про життя в літньому таборі відпочинку.

Мовленнєві вправи

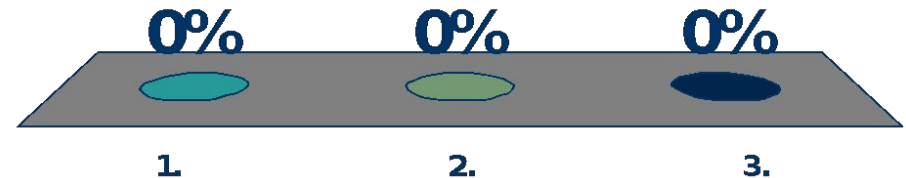
- навчити учнів створювати монологічні висловлювання **текстового рівня** різних функціонально-сміслових типів мовлення в такому обсязі, який передбачено програмою для даного класу.
- Цей етап навчання монологічного мовлення характеризується розвитком **умінь виражати своє особисте ставлення** до фактів чи подій, про які висловлюється учень, формулювати **критичну оцінку** і доводити правильність будь-якого факту. Одночасно повинно відбуватися **збільшення обсягу** висловлювання. Учні повинні заздалегідь засвоїти ряд **словосполучень і штампів**, характерних для монологічного мовлення.

Мовленнєві вправи

- *Describe the British as you see them. Compare your characteristics with your partner's (монолог-роздум)*
- Make a short report on one of the sports. Tell about it to your classmates but don't mention its name. Let them guess it (монолог-опис)

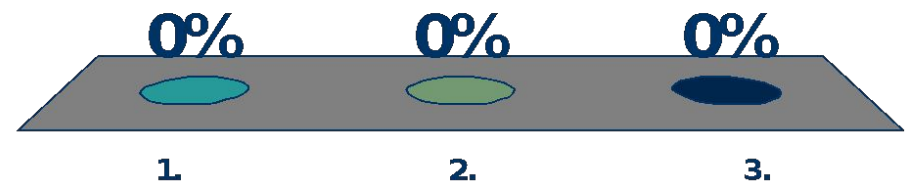
До підготовчих належить вправа

1. Дайте відповіді на запитання вчителя
2. Повторіть фразу, яку сказав попередній учень, та додайте свою
3. Опишіть свою кімнату

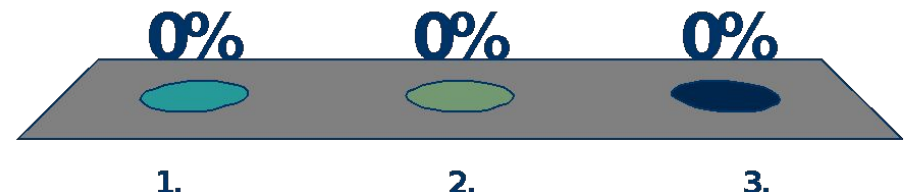
Підготовчі вправи співвідносяться з

-
1. Дотекстовим етапом
  2. Текстовим етапом
  3. Післятекстовим етапом

До мовленнєвих належить така вправа

1. Опишіть малюнок,
використовуючи ключові
слова
2. Перекажіть текст в опорі
на малюнки
3. Розкажи про свого
улюбленого книжкового
персонажа

CLASSROOM ENGLISH

1. Sum up what has been said.
2. There are not enough copies. You'll have to share one between two.
3. Split into groups/pairs.
4. Have you got anything to add?
5. Report your decisions/best ideas to the rest of the class.
6. Speak so that everybody can hear every word you say.
7. Correct the factual mistakes in my statements and give the right information.
8. Complete the following story.
9. This is a picture from your album. Tell your classmates how you spent your summer holidays.
10. Please, pass these hand-outs round the class.

Порівняльна характеристика діалогічної та монологічної форм говоріння

ДМ

ММ

зверненість

вмотивованість
ситуативність

Спонтанність

Незапланованість

Емоційність

Еліптичність реплік

Використання розмовних кліше

неперервність

планованість

повнота фраз

різноструктурність

ускладнений

синтаксис

Уміння в ДМ

Загальні:

- продукувати ДЄ різних типів
- продукувати діалоги різних функціональних типів на основі типових комунікативних ситуацій

■ Спеціальні уміння :

- установити контакт, розпочати діалог
- підтримати контакт, діалог
- завершити контакт, діалог
- управляти спілкуванням: привернути увагу, перепитати, уточнити слово/думку, запитати про думку, швидко відреагувати на репліку, передати слово, стимулювати співрозмовника до висловлювання, виразити зацікавленість, вибачитися/ подякувати, просигналізувати розуміння/ нерозуміння, перевірити розуміння
- перервати контакт, змінити тему або предмет спілкування

Одиницею діалогічного спілкування є *діалогічна єдність*

- Це поєднання двох реплік:
- **стимулюючої** (ініціативна, репліка того, хто починає розмову)
- **реактивної** (репліка того, хто підтримує розмову)

Діалогічна єдність

- **Стимулююча** репліка викликається певною ситуацією. Таку репліку той, хто говорить, обирає сам, і цей вибір практично не обмежений. Він визначається ситуацією і мовленнєвим наміром того, хто починає розмову.
- Той, хто відповідає на цю репліку, дещо обмежений у виборі того, що сказати. **Реактивна репліка** обов'язково повинна бути пов'язана із реплікою-стимулом. Це може бути відповідь на конкретне запитання, згода, незгода, уточнююче запитання, вираз жалю, радості. Якщо він бажає продовжити розмову, він повинен додати свою стимулюючу репліку.

Діалогічна єдність

- I want to buy a hat.
Hats are upstairs on the next floor. (ДЄ „повідомлення – повідомлення”)
- Alice! Perhaps that passenger is a hijacker!
Which passenger, Ann? (ДЄ „повідомлення – запитання”)
- What’s wrong with you?
What’s wrong with me? (ДЄ „запитання – контрзапитання”)
- Let’s eat lunch in the garden.
Shall we sit on this seat? (ДЄ „спонукання – запитання”)

Типи діалогічних єдностей

- Повідомлення – повідомлення
- Повідомлення – запитання
- Повідомлення – спонукання
- Спонукання (прохання, запрошення, наказ, пропозиція) – згода
- Спонукання – відмова
- Спонукання – запитання
- Запитання – відповідь
- Запитання – контрзапитання
- Привітання – привітання
- Прощання – прощання
- Вдячність – реакція на вдячність

Які типи ДЄ використані у цьому діалозі?

Father: I've got a sweet surprise for you.

Bill: Are there any sweets in the box?

Father: No, there aren't.

Bill: Is there any ice-cream in it?

Father: No, there isn't. Let's see.

Bill: Wow! Biscuits! My favourite biscuits. Yummy!

Функціональні типи діалогів

Діалог	Види ДЄ	Мовленнєві функції (інтенції)
Діалог-розпитування	З-П П-З П	З-З П- Розпитати, повідомити
Діалог-домовленість	З-П П С-З С	С- С- Запитати, повідомити, запропонувати, попросити, погодитися, не погодитися.
Діалог-обмін враженнями	П-П З З-П	П- Запитати, повідомити, висловити оціночне судження, погодитися, не погодитися.
Діалог етикетного	П-П З-П	Привітатися, попрощатися, привітати, висловити співчуття,

Труднощі діалогічного мовлення

1) природний діалог – це завжди непідготовлене мовлення (його трудність – **непередбачуваність**). А якщо діалогічне мовлення **експромтне**, то його успіх залежить від рівня розвитку мовних навичок учасників діалогу, від того, наскільки міцні в них автоматизми відбору мовних засобів, потрібних в даний момент для побудови репліки діалогу.

Труднощі діалогічного мовлення

2) в діалозі співрозмовники весь час обмінюються функціями (**двосторонній характер**): вони то говорять, то слухають, тобто ДМ об'єднує два види МД – **аудіювання і говоріння**. Від правильного розуміння репліки співрозмовника залежить логічність і точність репліки-реакції. Отже, для успішної побудови діалогу необхідно добре володіти навичками та вміннями аудіювання.

Труднощі діалогічного мовлення

3) у природному діалозі практично немає пауз між репліками співрозмовників. Така плинність, **безперервність** бесіди досягається завдяки аналітико-синтетичним процесам, які відбуваються в оперативній пам'яті. Слухаючи репліку співрозмовника (а вона може складатися з декількох речень), ми з перших слів чи синтагм передбачаємо те, що він скаже далі, намагаємося зрозуміти напрямок його думок і одночасно готуємо репліку-реакцію.

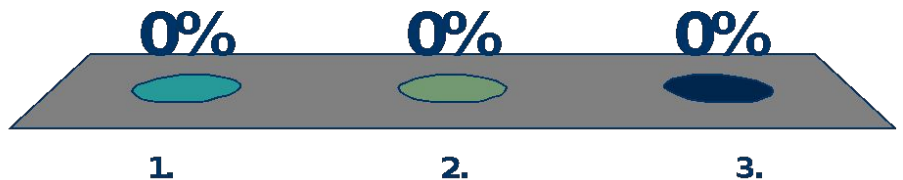
Трудність полягає в тому, що необхідність сприйняти і правильно зрозуміти першого партнера, з одного боку, і підготувати свою відповідь, з другого боку, спричиняє стан роздвоєння уваги і, як результат, неспроможність вести діалог у нормальному темпі за умови недостатнього володіння мовними засобами. Якщо до закінчення репліки співрозмовника репліка-реакція другого співрозмовника ще не чітко сформувався, використовуються **різні кліше для заповнення пауз** („Бачите”, „Річ у тім, що”).

Труднощі діалогічного мовлення

4) Діалогічне мовлення завжди **емоційно забарвлене**. Справжній діалог містить репліки подиву, захоплення, оцінки, розчарування, невдоволення

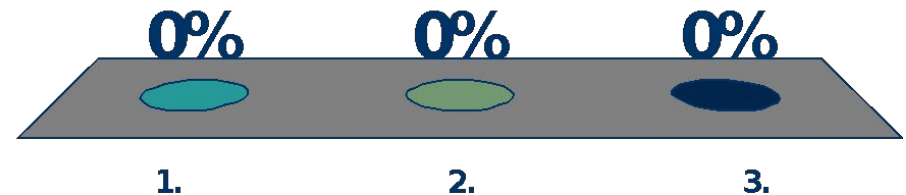
Діалог об'єднує 2 види мовленнєвої діяльності

1. Говоріння і письмо
2. Говоріння й аудіювання
3. Говоріння і читання

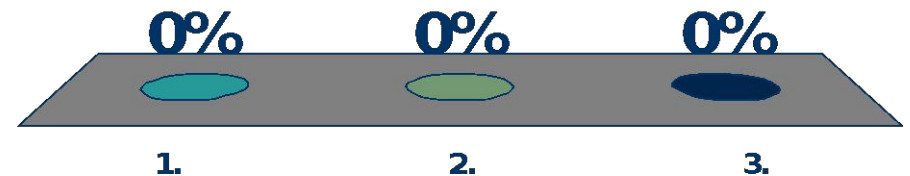
Для діалогічного мовлення характерними є

-
1. Еліптичні конструкції
  2. Розгорнутість та різноструктурність фраз
  3. Паузи і повтори

Найлегшим типом діалогу є

1. Діалог-обмін думками
2. Діалог-розпитування
3. Діалог-домовленість

Шляхи навчання ДМ

- **«Згори вниз»** □

від Д-зразка → через його імітацію → варіювання → до складання власних Д в аналогічних ситуаціях спілкування.

- **«Знизу вгору»** □

від засвоєння елементів Д (діалогічних єдностей) → до продукування мікродіалогів (1-2 діалогічних єдностей) → до цілого Д.

Етапи оволодіння діалогічним мовленням:

підготовчий етап (формування фонетичних, лексичних та граматичних навичок);

- навчання реплікування;
- навчання побудови діалогу за зразком;
- навчання повноцінного діалогу

Навчання реплікування

- вміння зв'язувати окремі репліки в ДЄ різних типів
- 1) навчити давати **репліку-реакцію** на задану стимулюючу репліку (**R**). Спочатку вчитель пропонує стимулюючу репліку і на декількох прикладах реплік-реакцій на неї показує, якими вони можуть бути різноманітними. Тут виконуються умовно-комунікативні вправи – на **імітацію, підстановку, трансформацію, відповіді на запитання, повідомлення або запит певної інформації, спонукання до певних дій.**

Навчання реплікування

- Наприклад, я театрал і цікавлюсь різними театральними жанрами і різними напрямками в музиці. Я скажу вам, чим саме я цікавлюсь. Скажіть, що ви цікавитесь тими самими жанрами, що й я:

T: I'm interested in opera and ballet.

P: I'm interested in opera and ballet too (використовуються такі варійовані елементи: драма, комедія, трагедія, музична комедія, естрада, класична музика, народна музика, джаз) (на імітацію).

- Ми продовжуємо розмову про наші театральні смаки. Але зараз вони можуть різнитися: мені подобається один жанр, вам – інший:

T: I'm interested in tragedy.

P: I'm interested in musical comedy (на підстановку).

Навчання реплікування

- 2) навчити побудови **стимулюючої** репліки (**S**)
- ця репліка обумовлюється ситуацією та мовленнєвою задачею того, хто починає розмову. В умовах навчання можна представити учням **ситуацію описово** (за допомогою слів), допомогти уявити її і визначити **мовленнєву задачу кожного** із співрозмовників, вказавши, хто повинен почати розмову. Потім на прикладі вчитель показує, що стимулююча репліка може бути повідомленням, запитанням або спонуканням.

Навчання реплікування

- *Наприклад, ви іноземні туристи, які хочуть відвідати театри і концертні зали України. Я – ваш гід. Скажіть мені, чим ви цікавитесь, а я порекомендую вам, куди вам краще піти:*
- P: I'm interested in pop music.
- T: Then I advise you to go to the “Ukraina” Palace of Culture.

Навчання реплікування

- 3) вправляння у побудові **стимулюючої репліки і відповідної репліки-реакції (S-R)**

Учитель лише пропонує **ситуацію**, визначає **комунікативні задачі** для кожного з партнерів і визначає того, хто починає розмову. Учні повинні обмінятися репліками у парах.

Навчання реплікування

- Роботу в парах слід інтенсифікувати за рахунок одночасної роботи всіх учнів на місцях та в русі, використовуючи такі прийоми, як „карусель”, „рухомі шеренги”, „натовп”. Наприклад,
- Тепер роль гіда будете виконувати ви, а ролі іноземних туристів – диктори. Кожен з них скаже вам, чим він цікавиться, а ви порекомендуєте, куди їм краще піти.
Speaker: I'm interested in classical music.

The guide: Then I advise you to go to the Organ and Chamber Music Hall. (Забезпечити учнів картками з назвами відповідних театрів або концертних залів. ДЄ повідомлення – повідомлення).

Навчання реплікування

- 4) навчити побудови тричленної конструкції S-R+S (стимул – реакція+стимул)
- Учитель лише пропонує ситуацію і визначає комунікативну задачу кожного з партнерів. Наприклад:
- You invite your friend to play tennis. He refuses because of housework and asks you for help.

Вправи на побудову діалогу

- **1) готовий діалог-зразок**
- Наприклад, учитель пропонує класу таку ситуацію:
- You invite your friend to play games. He wants to play, but he cannot come. He is very busy. You promise to help him. He either agrees or refuses.

Навчання побудови розгорнутого діалогу

Побудова діалогу на основі діалогу-зразка:

1. Вивчення діалогу-зразка: прослуховування діалога-зразка (*аудіювання*), читання за вчителем/диктором (*техніка читання*), роз'яснення складних частин (*лексична та граматична компетенції*), читання по ролях (*техніка читання*);
2. Виділення структурно-логічної схеми

Навчання побудови розгорнутого діалогу

3. Побудова власного діалогу на основі структурно-логічної схеми.
4. Побудова власного діалогу за запропонованою ситуацією.

Вправи на побудову діалогу

- Hello, Vicky! It's Nick speaking.
- Hi, Nick!
- You know, I've got a new computer game. Can you come? We can play together.
- Sorry, I can't. I'm very busy, you know. I must go shopping. Then I must do my homework.
- There now, don't worry. I'll help you with the shopping. And you can do your homework. After that we can play together.
- Oh, well, or course, I'd like to play. But ... . Really I don't know.
- Yes, come on! Do your homework! And I can do the shopping. What do you need to buy?

Структурно-логічна схема

- - Hello, V! It's N. speaking.
- - Hi, N.!
- - You know,...
- - I'm sorry...
- - I can help ...
- - Oh, well...
- - Yes, come on! Do ...

Вправи на побудову діалогу

- **Ситуація** для діалогу-розпитування:
- Ми повертаємося з будинку-музею Роберта Бернса в Шотландії. Зараз ми знаходимося у книжковому магазині.
- **Завдання першому партнеру:** Ви – продавець. Привітайте покупця, з'ясуйте його літературні уподобання та мови, на яких він читає.
- **Завдання другому партнеру:** Ви – покупець. У магазині стільки книжок, що очі розбігаються. Зверніться до продавця. Він допоможе у виборі книжки.

- b) Role-play the situation in pairs.
- **A:** you are the interviewer for a *Music Magazine*.
- Interview Ruslana Lyzhychko (6-8 questions).
- Use the article above.
- **B:** imagine you are Ruslana. Answer **A's** questions basing on the information above.

В навчанні діалогічного мовлення слід дотримуватись таких кроків

- 1. Навчання **реплікування**, тобто поступове підведення учнів до побудови тричленних мікродіалогів: S - R + S.
- 2. Побудова діалогів з **опорою на тематичні тексти** у відповідності із запропонованою ситуацією **по зразку**, даному вчителем, і **структурно-логічній схемі**.
- 3. Побудова діалогів **на основі розмовної теми**, що вивчається, а також міжтематичних, **по зразку**, даному вчителем, і **структурно-логічній схемі**.
- 4. Побудова діалогів по тексту, тематичних і міжтематичних у заданій ситуації, з **поступовим зняттям опор**.

Навчання діалогічного та монологічного мовлення

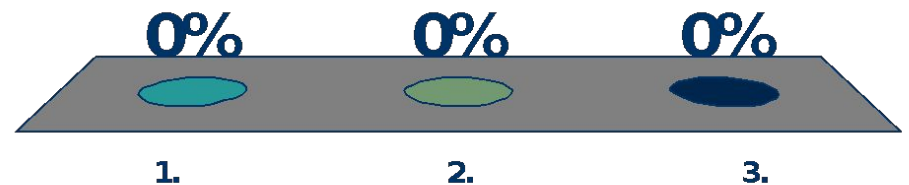
1. підготовчий етап (формування фонетичних, лексичних та граматичних навичок)

1. навчання реплікування
(ситуативно-обумовленого
висловлювання рівня 1 речення)
2. навчання побудови ДЄ
3. навчання за діалогом-зразком;
4. навчання повноцінного діалогу.

1. навчання об'єднувати зразки
мовлення у понадфразову єдність
(ПФЄ)
2. навчання за монологом-зразком
3. навчання побудови розгорнутого
тексту.

Навчання реплікування відбувається на

- 😊 1. Дотекстовому етапі
2. Текстовому етапі
3. Післятекстовому етапі

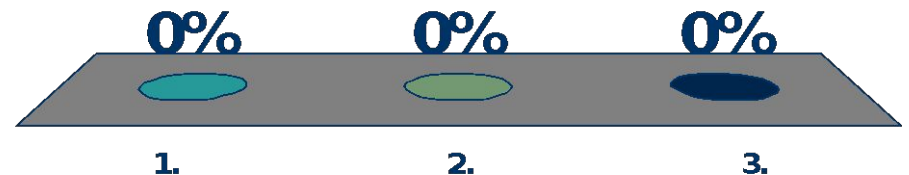

Найпоширеніші види завдань для говоріння (speaking activities)

- Інтерв'ю (interview)
- Дискусія (discussion)
- Рольова гра (role-play)
- Вирішення проблеми (problem-solving)
- Опис картини (describing a picture)
- Складання розповіді (telling a story)
- Презентації (presentations)

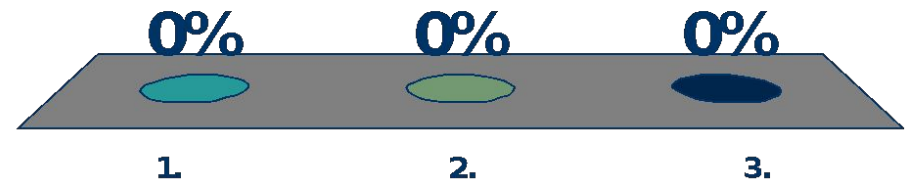
Вихідною одиницею навчання діалогічного мовлення є

1. Репліка
2. 😊 Діалогічна єдність
3. Діалог

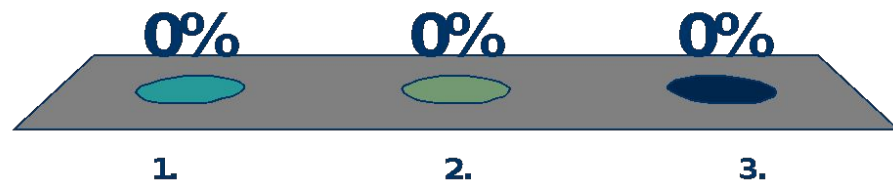
Найпоширенішу мовленнєву активність має ДЄ

1. Повідомлення-повідомлення
2. Запитання-відповідь
3. Повідомлення-запитання

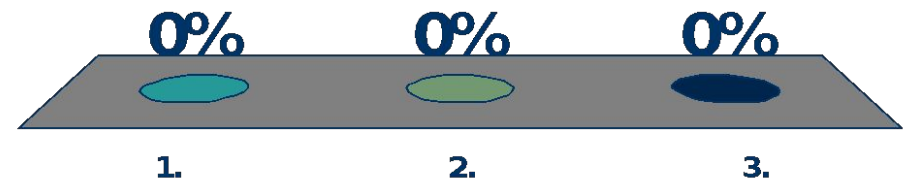
До підготовчих у навчанні ДМ належать вправи

1. На оволодіння ДЄ
2. На побудову діалогів з опорою на тематичні тексти
3. На побудову діалогів на основі розмовної теми

Мета навчання ДМ досягнута, якщо учні вміють будувати діалоги різних типів

1. За зразком
2. За структурно-логічною схемою
3. За мовленнєвою ситуацією

Дякую за увагу!